

Smygläs
Ilmar Taska
Nu på svenska

SOLEKA FÖRLAG

Med denna novellsamling introduceras den estniska författaren Ilmar Taska på svenska.

Debutboken "Skönare än livet" bjuder på tio noveller med skiftande innehåll, baserat på händelser och personer som fångat Taska, flera med anknytning till Estland, Ryssland och Hollywood.

Berättelserna är skrivna med stark koncentration och bjuder på överraskande slut. Till Taskas stora intressen hör också musik, vilket ger klang åt både språk och innehåll.

Här får vi möta barngenet som måste välja mellan musik och juridik, operaprimadonnan som fastnade i samhällsmaskineriet, barnet som utnyttjades av underrättelsetjänsten, krigsveteranen som kommit till Hollywood för att bli filmstjärna, förbjuden kärlek ...

"Hans kunskap och världskännedom genomsyrar berättelserna. Bokens karaktärer är psykologiskt mycket övertygande ...

Sirje Vihma-Normet. Kritiker, Eesti Elu

"... Taska är en stringent stilist med angenäm pennföring."

Tiina Lokk. Kritiker, Postimees

"Det jag uppskattar mest i novellerna är koncentrationen. I nästan varje berättelse måste läsaren själv lägga till, upptäcka, komma till insikt ... tankarna som väcks och den egna slutledningen gör berättelserna särskilt engagerande."

Arvo Valton. Författare, Eesti Päevaleht

"... så bra att man fylls av tillfredsställelse och erkänsla."

Andres Laasik. Kritiker, Eesti Päevaleht

Ilmar Taska

Skönare än livet

N O V E L L E R

SOLEKA FÖRLAG

Noveller ur "Parem kui elu"
Originalutgåva Estland 2011, Eesti Päevaleht
Copyright © Ilmar Taska/Soleka förlag 2014

Översättning: Tiina Meri och Kristine Berglund
Librettot till Desdemona översättning:
Axel Strindberg, Kungliga operan 1983
Redaktör Kaeth Gardestedt

ISBN 978-91-86329-04-4

Illustration: Eveli Varik
Grafisk formgivning: Bengt Lindelöf
www.soleka.se

Tryckt 2014, Print in Baltic JSC

Lawrence av Arabien

En man sköt sin kundvagn längs vägen. Han följde alla trafikregler, ändå tutade bilarna. Men det var inget att bry sig om. Mannen log. Han tyckte om att tänka på likheterna mellan sin kundvagn och en bil. Vagnen hade ett handskfack, ett bagageutrymme, den hade hjul, en ram av stål och ett handtag att styra med. Det var bara motorn som fattades. Och vad gjorde väl det? Åtskilliga fordon fungerade utan motorer. Den här mannen visste åtminstone vad han gjorde och vart han var på väg.

Han hade kunnat vandra genom hela sitt liv i sömnen, precis som kamraterna i armén. Men han hade valt renheten. Till slut hade han blivit utslängd av krigsmakten för att han vägrat att skjuta en pojke. Han hade blivit utslängd från försäkringsbolaget för att han vägrat att ljuga. Han hade blivit utslängd från affären där han arbetade för att han vägrat att förfalska bokföringen. Därefter hade han blivit utslängd också från sitt hem.

Förr eller senare blev han alltid utslängd. Han visste att det var en tidsfråga innan han skulle bli utslängd från den här staden, den här planeten, det här livet, och han hade inget emot det. Han tog det inte personligt.

Tills dess att han blev utslängd skulle han fortsätta att röra sig bland människor. Han skulle bära deras bördor och be för dem. Som just nu, när han bad för en blå Mercedes som i hög fart passerade längs den slingriga bergsvägen. Han bad att den varken skulle köra av vägen eller skada någon. Han bad för fred i världen. Han bad för vackert väder. Han bad för den gula katten som försökte ta sig över gatan i den täta trafiken.

Hans uppgift krävde koncentration, tålmod och uthållighet. Därför mistyckte han inte när ett quarter dollar-mynt kastades ut ur den förbikörande bilen. Han plockade upp myntet, log och bad en bön.

Detta var ett arbete som vilket annat och någon måste göra det.

Han hade inget emot att pengar räcktades ut de bilar som väntade vid trafikljusen, för han ansåg att bönerna var värda betalning.

Visst tjänade han mindre än andra i samma situation. Men han såg bra ut. Han hade för vana att tvätta både sig och sina kläder i en liten sjö. Plaggen hängde han på tork i solljuset på trottoaren. Idag bar han en ljusblå skjorta och svarta byxor. De var fortfarande rena. På den smala kroppen såg kläderna snygga ut, och stiligt på sitt sätt var också skägget och det långa håret. Han drog med handen genom håret och log som en filmstjärna. Om det inte varit för kundvagnen och de prydligt arrangerade plastpåsarna hade en filmagent mycket väl kunnat plocka upp honom.

Mannen var lycklig över att leva, över att känna blodet i sina ådror och luft i lungorna. Han andades in euka-

lyptusträdens doft och kände tacksamhet. Av morgonens hamburgare kände han ännu kraft i musklerna och han tackade Gud.

När solen försvann bakom mörka moln och regnet började falla log han igen. Han visste att det var ett närande regn, en ren njutning för växterna i Los Angeles dalgångar. Upprymd knuffade han vagnen framför sig, alltmedan han gnolade en visa.

Även om han ville tänka på sin vagn som en bil rörde den sig mycket långsammare än bilarna. Det gällde inte minst i jämförelse med den svarta stadsjeep som närmade sig bakom mannens rygg. Bilens förare var en framstående verkställande direktör. Han talade för tillfället i sin mobiltelefon. Bromsarna var i gott skick och föraren hade inga onda avsikter. Men han kunde inte göra flera saker samtidigt. Han kunde inte avsluta en affär om erotiska filmer som hans företag skulle tjäna stora pengar på och samtidigt sakta ner farten på den hala slingrande bergsvägen.

När mannen med kundvagnen hörde bilen bromsa, och när han förstod att den var på väg mot honom, då var det redan för sent.

Ryggen fick ett slag som kastade mannen upp på vagnen, och vagnen accelererade i sin tur som den Porsche han aldrig ägt. Det var en härlig känsla, ända tills vagnen träffade telefonstolpen.

Det tycktes som om huvudet skulle explodera. Mannen kände det för andra gången i sitt liv, han upplevde en déjà vu.

I öknen, på gränsen till Irak, hade änglarna första gången frågat honom om han skulle följa med dem hem. De hade sagt att modern väntade, men han hade vägrat. Han hade fortfarande hoppats att han skulle uppfylla moderns drömmar.

När han var en liten pojke och ännu hade ett hem, såg han och modern på Lawrence av Arabien. Filmen hade gjort stort intryck. Modern hade sagt att en så vacker pojke som han borde bli filmskådespelare.

”Lägg märke till hur riktiga hjältar betar sig”, sade hon.

Modern lät honom också se andra filmer, och sade åt honom att gå till badrumsspegeln och imitera de stora stjärnornas ansiktsuttryck.

Han tyckte om lyckliga slut och i djupet av sitt hjärta trodde han att också hans liv skulle få ett lyckligt slut, oavsett vad som inträffade dessförinnan. Som skedde med filmens hjältar i mannens barndom.

Han trodde fortfarande att han en dag skulle finna ett hem, en bil och en kärlek. Men ju längre han vandrat längs gatorna, desto dimmigare hade bilden blivit.

”Operation Ökenstorm” påminde om Lawrence av Arabien. Men han hade inte blivit någon sann hjälte och till den väntande modern fanns inget att berätta. Därför hade han bett änglarna att få stanna lite längre. Han hade lovat att aldrig döda, ljuga, stjäla eller göra sig till, och han kunde ärligt säga att han hållit fast vid dessa löften. Han hade åtminstone försökt att vara god.

Varför kom de igen? Efter så kort tid?

Färgerna i buskaget invid vägen började flyta samman.

Allt vad han kunde se och höra var underskönt: hålet i asfalten, den flaggande telefonstolpen, det solsvedda gräset. Han såg röda prickar växa fram på den gulblommiga busken. Var det en brinnande buske? Han väntade på att busken skulle förvandlas till en ängel, men inget hände.

Han hörde en fågel sjunga invid örat. Så bad han en bön för den avstannade trafiken och för den flitiga direktören, även om denne var utom synhåll. Han ville inte vrida sitt ansikte och förstöra den nya, perfekta balansen.

Han försökte hålla kvar skönheten, väl medveten om att änglarna snart skulle föra honom med sig. Medan han låg på kundvagnen med huvudet mot telefonstolpen funderade han över om änglarna tvivlade, trots allt var han ju inte tillräckligt ren.

Han kände sig lugn men yr. Sedan löstes allt upp, först till vitt, sedan till gult. Solljuset blev allt starkare och plötsligt omgavs mannen av den gula sanden.

”Är jag tillbaka i Irak? I samma krig? Ett annat krig? Är det paradiset?”

Han befann sig inte längre i sin vagn, utan på en kamelrygg, iklädd turban och fotsid dräkt. ”Är det därför mitt huvud känns så konstigt? Så är det förstås!” tänkte han och kände sig stark och mäktig.

Arabiska krigare red vid hans sida och gav honom värnadsfulla blickar. En av dem närmade sig. Han kände igen ansiktet, det var ju arabernas ledare i Lawrence av Arabien, Hollywoodstjärnan Omar Sharif!

”Herre Gud”, viskade han.

Omar log respektfullt och sade: ”Kom med oss. Vi ger oss av!”

För ett ögonblick blev mannen förvirrad och tänkte: ”Kan jag verkligen följa efter honom? Är jag på rätt sida? Men det är ju skådespelaren Omar Sharif. Allt ordnar sig.”

Som om han läst mannens tankar sade Omar: ”Glöm din armé! Tiden är inne, Lawrence!”

Och så red han iväg. Efter sig lämnade han ett gult dammoln.

Öknen var vacker och inbjudande som aldrig förr.

Nu visste mannen att slutet var gott. Han tog kamelens tyglar, satte av efter Omar och skrek till alla omkring honom:

”Framåt!”

PÅ SOLEKA FÖRLAG HAR TIDIGARE UTKOMMIT:

Bakgrunder – för dig som vill baka bröd och kakor, 2005
Kaeth Gardestedt

Juvelen i Lotusblomman – en resa i Tibet, 2005
Sofie Gardestedt

Näckrosen, 2007
Jenny Berthelius

Dikter inifrån, 2008
Jan Mårtenson

Jewel in the Lotus – a journey in Tibet, 2008
Sofie Gardestedt

Kalle Bagare får en idé, 2008
Kaeth Gardestedt

Poliser i Hultvik, 2009
Jean Bolinder

Med ett hav av ledighet, 2009
Bo Gentili

Slink-Slank slingrar vilse, 2009
Kaeth Gardestedt

Öga för tand, 2010
Conny Svenning

KullerByttaBingBång, 2010
Gunnar Bernstrup

Skam den som ger sig, 2014
Bengt Roslund

Vänliga hälsningar

Kaeth Gardestedt

*Soleka Förlag
Box 5259, 200 72 Malmö
Tfn 040 26 95 45
e-post forlag@soleka.se*

